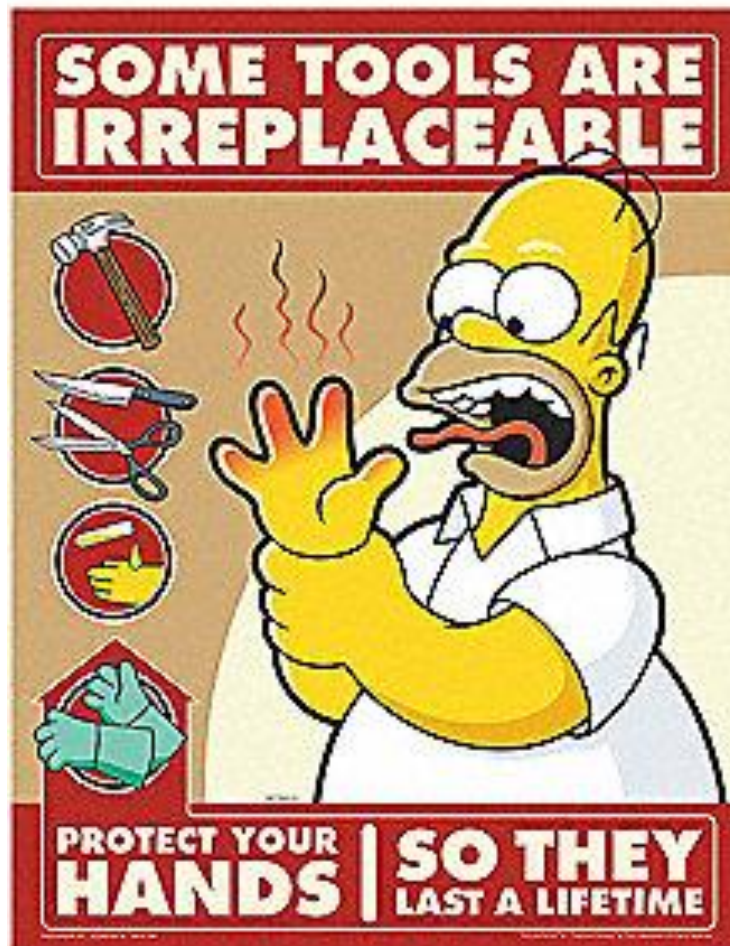

Biztonsági rendszerek

Szilágyi Zoltán
mérnök-oktató

1. előadás

Bevezetés

Jogalkotás

Biztonsági rendszerek

Szilágyi Zoltán
mérnök-oktató

Gépek, berendezések tervezése során, a kivitelező és a megrendelő szabadsága igen nagy. Jellemzően nem foglalkoznak szabályok a gépek funkcionális működésével vagy követendő tervezési megoldásaival. (Szakami útmutatás természetesen van, szabványok és kézikönyvek formájában de nem kötelezőek.)

Ezzel szemben a gépek BIZTONSÁGÁVAL kapcsolatos kérdések részletesen és kötelező érvénnyel, jogszabályi szinten szabályozva vannak.

Biztonsági rendszerek

Szilágyi Zoltán
mérnök-oktató

A kettősség oka

A gép rendeltetésének megfelelő működése, a tulajdonos érdeke.

A gép biztonságos működése, a közösség (dolgozók, társadalom) érdeke.

Biztonsági rendszerek

Szilágyi Zoltán
mérnök-oktató

A gépek biztonságtechnikájának egyetlen célja az emberi élet és testiépség végelme.

Nem célja: a gép védelme, a meghibásodások csökkentése, a darabszám növelése, a minőség javítása

Jogalkotás

Szilágyi Zoltán
mérnök-oktató

Nemzetközi vonatkozások

1. **EU alapító szerződés**
foglalkozik a gépek biztonságával
2. **EU irányelvek** részletezik az egyes szabályokat

Nemzeti vonatkozások

1. **Törvények** adják meg az általános keretet, harmonizálnak az EU irányelvekkel
2. **Rendeletek** részletezik a szabályokat
3. **Szabványok** adnak pontos műszaki információt

Jogszabályok
(kötelező)

NEM
Jogszabály
(nem kötelező)

Európai jogalkotás (irányelvek)

Az EU direktívák jogszabályi erővel bíró dokumentumok.
Új megközelítés – Régi megközelítés

Több módszer biztosított a
direktívának való megfelelésre

Gép direktíva

EMC direktíva

Kisfesz. Direktíva

Stb.

Szektor irányelvek. Szabványokhoz
hasonló szerkezetű, konkrét
utasításokat tartalmaznak

Mezőgazdaság

Élelmiszeripar

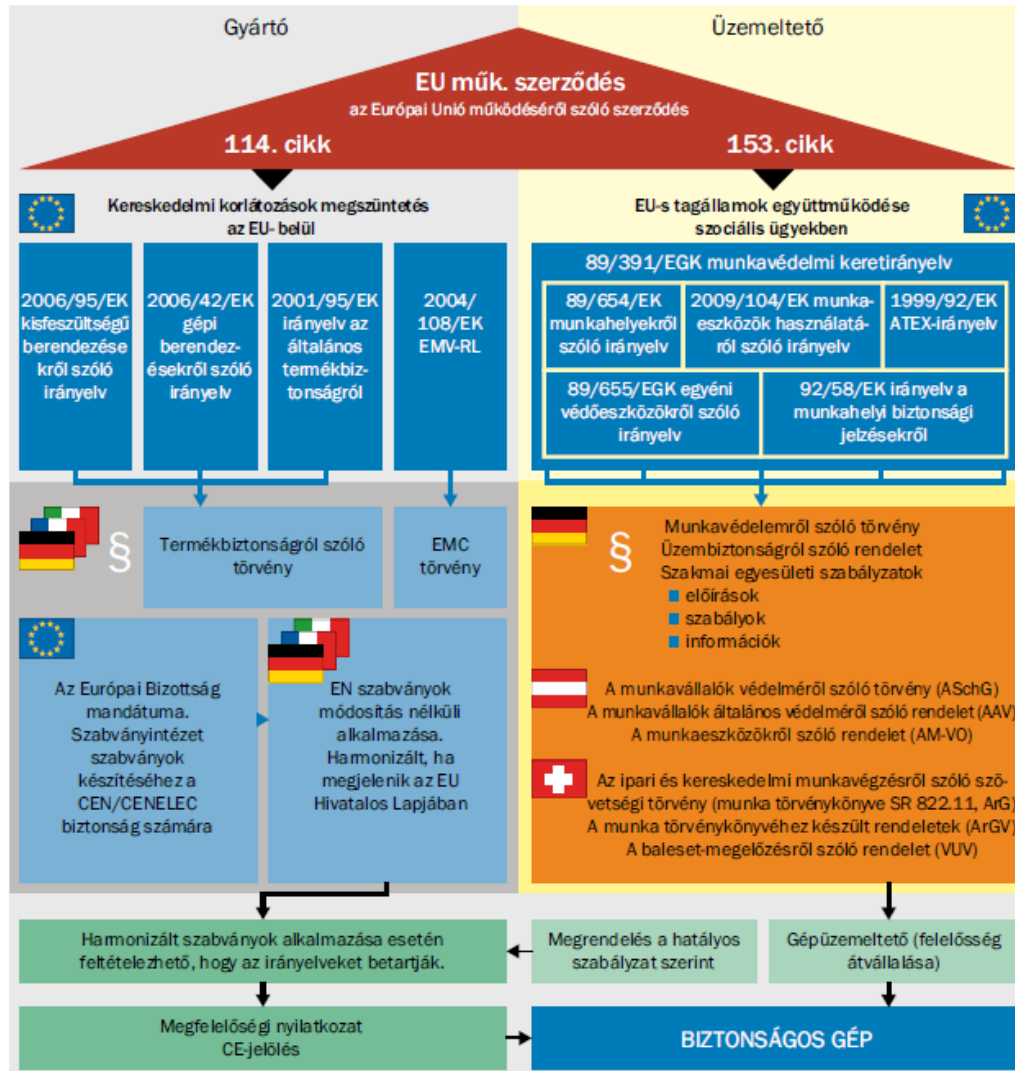
Vegyipar

Jogalkotás

Szilágyi Zoltán
mérnök-oktató

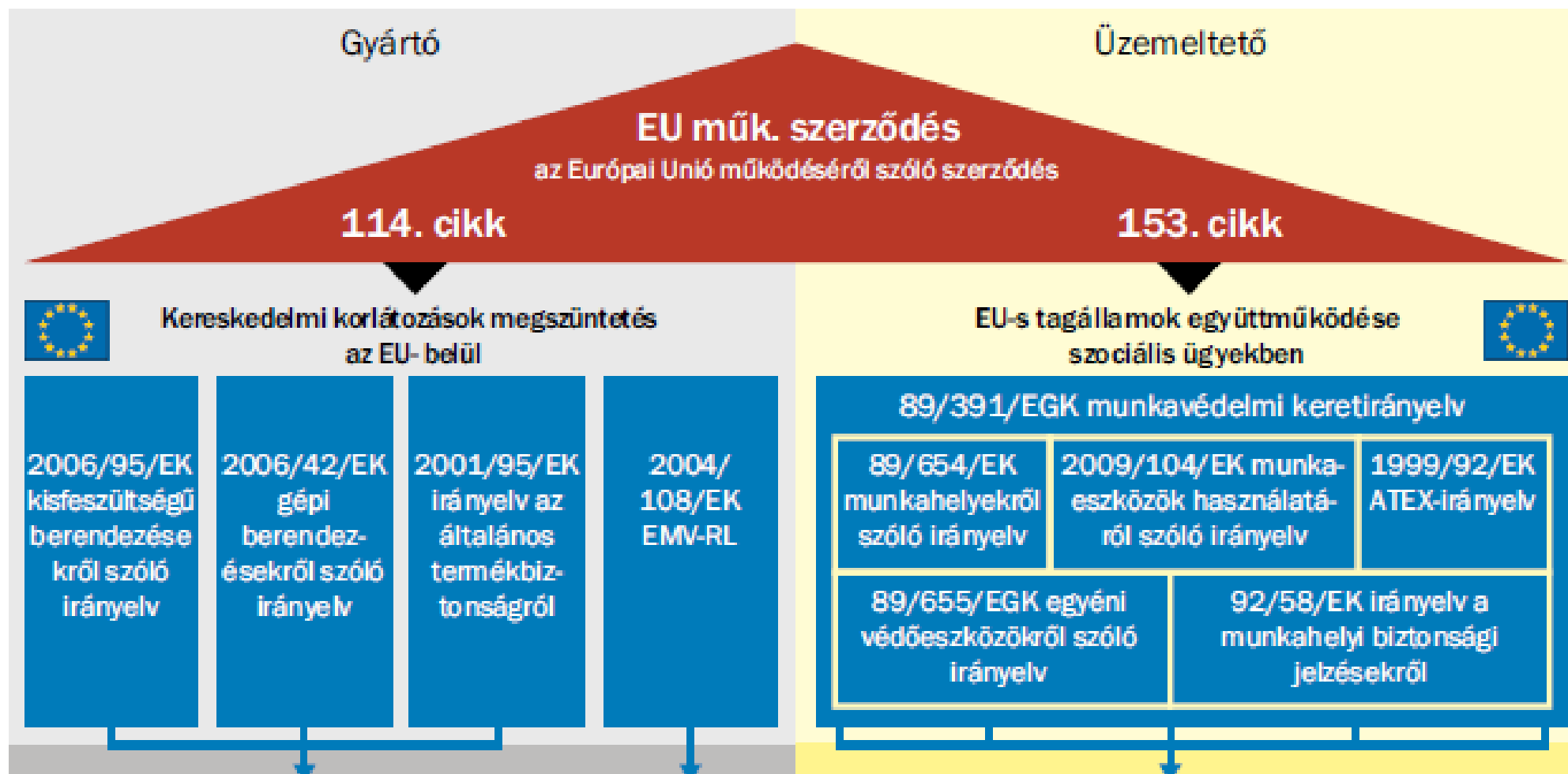
Európai gépbiztonsági jogalkotás épülete

Mind a gyártói, mind az üzemeltetői felelősség és kötelezettség EU és nemzeti szinten is szabályozva van.

Mivel a gép biztonsági kérdései EU alapkérdések, így a nemzeti szabályozás az EU-val harmonizált kell legyen.

Európai gépbiztonsági jogalkotás

Jogalkotás

Szilágyi Zoltán
mérnök-oktató

Nemzeti gépbiztonsági jogalkotás

Törvényi szint:

1997. évi CLV. Törvény a fogyasztóvédelemről

1993. évi XCIII. Törvény a munkavédelemről

Rendeleti szint:

16/2008. (VIII. 30.) NFGM rendelet

A **gépek biztonsági követelményeiről** és megfelelőségének tanúsításáról

23/2016. (VII. 7.) NGM rendelet

A meghatározott feszültséghatáron belüli használatra tervezett **villamossági termékek** forgalmazásáról, **biztonsági követelményeiről** és az azoknak való megfelelőség értékeléséről

CMSW
MACHINE SAFETY SERVICES

2006/42/EK gépi berendezésekről szóló irányelv (kivonat)

(1) Ezt az irányelvet az alábbi termékekre kell alkalmazni:

a) gépek;

b) cserélhető berendezések;

c) biztonsági alkatrészek;

d) emelőberendezések tartozékai;

e) láncok, kötelek és hevederek;

f) leszerelhető mechanikus erőátviteli szerkezetek;

g) részben kész gépek.

(2) Nem tartoznak ennek az irányelvnek a hatálya alá az alábbiak:

a) az eredeti géphez a gyártó által szállított tartalék biztonsági alkatrészek;

b) a vásárokon és/vagy vidámparkokban használt berendezések;

c) a kifejezetten nukleáris célra tervezett vagy üzembe helyezett gépek ...

d) fegyverek, beleértve a lőfegyvereket;

e) az alábbi szállítóeszközök...

f) tengerjáró hajók és mobil part menti szerkezetek;

g) kifejezetten katonai vagy rendőrségi célra tervezett és gyártott gépek;

h) kifejezetten kutatási célokra tervezett és gyártott gépek;

i) bányászati felvonószerkezetek;

j) művészi előadásokon az előadók mozgására szolgáló gépek;

k) villamossági és elektronikus termékek ...

l) ... nagyfeszültségű villamos berendezések:

2006/42/EK gépi berendezésekről szóló irányelv

2. cikk

a) pont „gép”:

- olyan, nem közvetlenül emberi vagy állati erőt alkalmazó hajtási rendszerrel felszerelt vagy felszerelni szándékozott, összekapcsolt elemekből vagy alkatrészekből álló együttes, amelyeknek legalább egyike mozog, és amelyeket meghatározott alkalmazás céljából kapcsoltak össze,*
- amelyből csak azok az elemek hiányoznak, amelyek a helyszínen való összeszereléshez vagy az energia-, illetve meghajtó forráshoz való csatlakoztatáshoz szükségesek,*
- amely akkor van beszerelésre kész és működőképes állapotban, ha felszerelik egy szállítóeszközre, vagy beszerelik egy épületbe vagy szerkezetbe,*
- gépegyüttesek, és/vagy a g) pontban említett részben kész gépek, amelyeket ugyanazon cél elérése érdekében olyan módon rendeznek el és vezérelnek, hogy egységes egészként működjenek, ...*

2006/42/EK gépi berendezésekről szóló irányelv

2. cikk

...

g) „részben kész gép”: olyan egység, amely majdnem gép, de amely önmagában nem képes meghatározott funkciót ellátni. A meghajtórendszer részben kész gépnek minősül. A részben kész gép csak arra szolgál, hogy beépítsék egy másik gépbe vagy másik részben kész gépbe vagy berendezésbe vagy ahhoz hozzászerezljék, ezáltal az így létrejött gépre ez az irányelv vonatkozik;

2006/42/EK gépi berendezésekről szóló irányelv

Az irányelv meghatározza:

a témához kapcsolódó fogalmakat (pl.: gép),
a kapcsolódó környezetet (mint piac, közreműködő szervek és hatóságok),
a gyártói és üzemeltetői felelősséget,
a megfelelőség kérdését (CE jelölés),
a harmonizált szabványok rendszerét és kidolgozásuk módját,
a forgalomba hozatal és üzembe helyezés eljárását,
a vonatkozó nemzetközi intézményrendszert,
a veszélyeket, és kezelésükre szolgáló eljárásokat, eszközöket

2006/42/EK gépi berendezésekről szóló irányelv

Az I. számú melléklet foglalkozik a gépekkel kapcsolatos veszélyek részleteivel:

1. rész fogalommeghatározások
2. rész egyes gépfajtákra vonatkozó különös veszélyek:
  - élelmiszer-ipari gépek,
  - kozmetikai és gyógyszeripari gépek,
  - hordozható kézi és kézi irányítású gépek,
  - hordozható rögzítő és egyéb belövő gépek,
  - famegmunkáló és a fához hasonló tulajdonságokkal rendelkező anyagok megmunkálására alkalmas gépek,
3. rész a gép helyváltoztatásából eredő veszélyek;
4. rész emelési műveletekkel kapcsolatos veszélyek;
5. rész a föld alatti munkára szánt gépekkel kapcsolatos veszélyek;
6. rész a személyek emeléséből adódó veszélyek.

2006/42/EK irányelv I. számú melléklet

1.1.1 f) „védőburkolat”: a gépnek az a része, amely kifejezetten a védelmet biztosítja fizikai korlátozás segítségével;

A „védőburkolat” kifejezés a gép azon részeit jelöli, amelyeket kifejezetten védelmi funkció betöltésére terveztek. A gép más, elsősorban működési funkciót ellátó részei, például a gép borítása, szintén betölthet védelmi funkciót, de nem nevezhetők védőburkolatnak. A védőburkolatok fizikai korlátozás, például **tok, védőlemez, borítás, védőernyő, ajtó**, bekerítés vagy körülzárás segítségével védelmet biztosító eszközök. A „fizikai korlátozás” arra utal, hogy a védőburkolat szilárd anyagból, például acélból vagy műanyagból készül, a szükséges védelemtől függően. A használat anyagok lehetnek tömörök vagy perforáltak, illetve merevek vagy rugalmasak. *A védőburkolat az egyik olyan eszköz, amellyel megakadályozható a gépek körüli veszélyes tér megközelítése.*

Három főbb védőburkolat-típust különböztet meg: **rögzített védőburkolatok, egymáshoz kapcsolt, mozgatható védőburkolatok és a hozzáférést korlátozó beállítható védőburkolatok**

2006/42/EK irányelv I. számú melléklet

1.1.2 A biztonság beépítésének alapelvei (folytatás)

...

b) A legmegfelelőbb módszer kiválasztásakor a gyártónak vagy meghatalmazott képviselőjének az alábbi alapelveket kell alkalmaznia, a megadott sorrendben:

- a kockázatok lehető legnagyobb mértékű kiküszöbölése vagy csökkentése (**eleve biztonságos gép tervezése és gyártása**),*
- a nem kiküszöbölhető kockázatokra vonatkozóan a szükséges **védőintézkedések megtétele**,*
- az elfogadott védőintézkedések bármilyen hiányosságából eredően fennmaradó kockázatokról a **felhasználók tájékoztatása**, megjelölve, hogy szükség van-e speciális képzésre, és meghatározva bármilyen **egyéni védőeszköz** használatának szükségességét.*

Jogalkotás

Szilágyi Zoltán
mérnök-oktató

2014/35/EK kiefeszültségű berendezésekről szóló irányelv

2006/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv átdolgozott változata

Ezen irányelv célja biztosítani, hogy a forgalomban lévő **elektromos berendezések** – a belső piac működésének garanciája mellett – megfeleljenek a személyek és háziállatok egészségének és biztonságának védelmét, illetve a vagyonbiztonság védelmét előíró követelményeknek.

Ezen irányelv az 50 és 1 000 V tartományba eső, váltakozó áramú, illetve a 75 és 1 500 V tartományba eső, egyenáramú felhasználásra tervezett elektromos berendezésekre alkalmazandó ...

Jogalkotás

Szilágyi Zoltán
mérnök-oktató

2014/35/EK kiefeszültségű berendezésekről szóló irányelv

2006/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv átdolgozott változata

- 6. cikk A gyártók kötelezettségei**
- 9. cikk A forgalmazók kötelezettségei**
- 12-13-14. cikk A megfelelőség**
- 15. cikk EU-megfelelőségi nyilatkozat**
- 16-17. cikk A CE-jelölés**

...